

Gabriela Vandasová: Participace tělovýchovných spolků v období první republiky
Bakalářská práce – studijní obor Pedagogika volného času

Práce je rozdělena na tři kapitoly. První je spíše teoretická a zabývá se smyslem a dosahem samotného pojmu „participace“. Druhá kapitola podává dějinný přehled činnosti obou nejvýznamnějších prvorepublikových organizací, totiž Sokola a Orla. Nejstručnější třetí kapitola pak obsahuje komparaci činnosti těchto tělovýchovných jednot.

První kapitola může být pojata prakticky jako samostatná esej na téma „participace“. Jsou zde zmíněny filozofické a dokonce teologické aspekty pojmu. Podnětné je rovněž použití anglickojazyčné publikace R. Harta „Children's Participation“, zejména uvedení termínu „manipulativní participace“. Poněkud nespravedlivé je konstatování, že „tzv. první republika ... nedokázala plně zapojit německou a maďarskou národnostní menšinu.“ (s. 11) Samy tyto menšiny se totiž často participaci bránily. Pěkný je postřeh, že v menších obcích někdy organizuje společenský život jen jeden spolek, zejména dobrovolní hasiči. K ekonomické participaci lze navíc poznamenat, že to byl systém socialistické Jugoslávie, který chtěl zavést model spoluúčasti zaměstnanců, a nezdá se, že by byl ve výsledku příliš úspěšný.

V době totalitního režimu bylo líčení dějin a celkové hodnocení první republiky velice zkreslené, proto je diplomantčino líčení rozvoje Sokola i Orla velmi osvěžující. Není ovšem ani zdaleka idealizující. Prozrazuje například paramilitární ráz Sokola, který měl jak pozitivní, tak i negativní stránky, včetně zásahů tam, kde by se stát jinak obával provést represii za pomoci státních ozbrojených složek. Některé oficiální projevy, které reprodukuje, svědčí také o dnes již vyčpělém fangličkářství. Výstižná je také informace o tom, že v rámci konkurenčního a ideologického boje byl Sokol schopen uznat úspěchy všech jiných, i levičáckých a komunistických tělovýchovných spolků, ale nikdy katolického Orla. Širší veřejnosti neznámá je rovněž složka výtvarná: „Připomeňme, že malíř A. Waldhauser vytvořil kresby aktů obou zakladatelů Sokola. ... Šlo pravděpodobně o první akty veřejně činných osobností od konce starověku, odhlédneme-li od autoportrétů některých umělců (např. A. Dürer).“ (s. 21) Líčení autorky je velmi poutavé, napomáhají tomu také medailony některých významných sokolských představitelů.

V práci lze ovšem nalézt také některé zbytečné gramatické chyby, takže je škoda, že diplomantka nenechala práci ještě přehlédnout. Paní Tyršová je označena jako Renáta a o řádku níže jako Renata. (s. 22) Pramenné doklady diplomantčina textu jsou dostačující a různorodé. Ohledně Orla je jich výrazně méně než ohledně Sokola. Pro čtivost, poutavost a jistou kvalifikovanost lze navrhnout klasifikaci „výborně“.

Praha, 8. 5. 2014

.....
Doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D